

STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÁ
A POTRAVINÁŘSKÁ INSPEKCE
ÚSTŘEDNÍ INSPEKTORÁT
Květná 15, 603 00 Brno
tel.: 543 540 201, fax: 543 540 202

Vyřizuje: Ing. Alena Hegerová

Tel.: 542 426 630

E-mail: alena.hegerova@szpi.gov.cz

Č.j.: SZPI/AH922-3/2018

Datum: 22. 10. 2018

e-mail: [redacted]

Vážená paní [redacted]

v návaznosti na Váš dopis, který jsme obdrželi dne 8. 10. 2018, v němž nás žádáte o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, Vám níže v textu zasíláme požadované informace k výsledkům kontrol na tzv. farmářských trzích.

Platné právní předpisy ČR nedefinují pojem „farmářské trhy“, proto za účelem evidence úředních kontrol organizovaného stánkového prodeje na tržnicích a tržištích s prodejem potravin od malovýrobců, farmářů, z blízkého okolí či sousedních regionů kontroly (tj. kontrol tzv. farmářských trhů) SZPI zařazuje též kontroly stánků na různých trzích výročních, selských a dalších regionálních trzích, jako jsou třeba jarmarky, dále na trzích v rámci různých slavností jako jsou např. dožínky, vinobraní, poutě, adventní trhy, velikonoční trhy, vánoční trhy, aj.

Výsledky kontrol SZPI na farmářských trzích v roce 2017 – celá ČR

Během předmětného období roku 2017 bylo navštíveno 217 farmářských trhů, přičemž SZPI tak v roce 2017 zkontrolovala všechny své evidované (registrované) farmářské trhy. Více o počtech kontrol v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – počty z kontrol v roce 2017

Rámec kontroly trhů →		Farmářské trhy
Data z kontrol ↓		1. 1. 2017 až 31. 12. 2017
1	Počet evidovaných trhů a tržišť v území působnosti našeho úřadu v roce 2017	217
2	Počet navštívených trhů a tržišť	217
3	Celkový počet kontrol - vstupů na trh, tržiště, i opakovaných	449
4	Počet zkontrolovaných provozoven (stánků)	1176
5	Celkový počet kontrol jednotlivých stánků - vstupů na stánek, i opakovaných	1241
6	Počet provozoven (stánků), které porušily právo	77
7	Z toho: porušená analytika u vzorků - počty	0
8	Z toho: porušené značení a obchodní úprava u vzorků - počty	69
9	Z toho: porušené cizorodé látky u vzorků - počty	1
10	Z toho: porušená mikrobiologie, senzorka u vzorků, kažení u vzorků - počty	11
11	Z toho: porušená hygiena prodeje - počty	15
12	Z toho: porušené podmínky uchovy či skladování - počty	4
13	Z toho: chybějící doklad o původu zboží či nabývací doklady; nedostatky ve sledovatelnosti - počty	68
14	Z toho: registrace; neoznámení zahájení/předmětu činnosti - počty	10
15	Z toho: nesplnění součinnosti s inspektorem SZPI - počty	12
16	Z toho: porušená jakost u vzorků OZ či brambor - počty	4
17	Z toho: ostatní porušení	4

Komentář k výsledkům:

Při kontrolách SZPI na farmářských trzích bylo zaznamenáno 69 nedostatků týkajících se požadavků na označování a obchodní úpravu potravin, které byly nejvíce frekventovaným typem zjišťovaných nedostatků. Z jednotlivých nedostatků ve značení:

- povinné údaje u potravin nebyly vyznačeny v českém jazyce;
- nedostatečně označené potraviny, např. chyběly povinné informace o obsahu látek způsobujících alergie nebo nesnášenlivost; na obalu nebylo datum minimální trvanlivosti výrobku;
- další chybějící údaje: balení potravin nebyla často označena údaji o názvu potraviny, čistém množství potraviny, o jménu nebo obchodním názvu a adrese provozovatele potravinářského podniku; neuvedení povinných údajů o zemi původu; chybělo označení třídou jakosti, odrůdou u vybraných druhů ovoce a zeleniny (dále jen OZ) apod.;
- u čerstvého OZ a brambor byly při nabízení konečným spotřebitelům uvedeny údaje o zemi původu klamavým způsobem (11 případů vzorků OZ prodávaných na stáncích a trzích v období hlavní pěstitelské sezóny – např. se inspektoři SZPI setkali s případy odlišného značení země původu na přepravním obale produktu, a poté na informační tabuli pro spotřebitele umístěné nad tímto produktem, nebo se inspektoři SZPI setkali s případy uvedení dvojí země původu na jednom druhu OZ).
- údaje uvedeny nesprávně – např. malá velikost písma; nebo nebylo označení produktů OZ (nabízených spotřebiteli v nepůvodním obalu nebo volně ložených) provedeno údajem o zemi původu přímo v těsné blízkosti vystaveného zboží, ale bylo neúměrně „stranou“;
- nebalená potravina nebyla mnohdy v těsné blízkosti prodeje označena žádnými údaji;
- údaje uvedeny klamavým způsobem – ojediněle, např. vyznačeno ve složení zavádějícím údajem pomazánkové máslo.

Z hlediska komodit byly nejproblematictější OZ nebo brambory. Povětšinou nebalená OZ na stánku nebylo/a viditelně a čitelně označeno/a dle platné legislativy, tj. např. zemí nebo místem původu. U brambor také někdy chybělo správné označení skupinou, odrůdou, varným typem.

Z hlediska bezpečnosti potravin (cizorodé látky v potravinách hodnocené v laboratoři) byla nevyhovující pouze jedna šarže meruněk, u které byly překročeny maximální limity reziduí pesticidů.

V minulosti u nejvíce ze všech zjišťovaných nedostatků na trzích (tj. u hodnocení výrobků senzorycky, hodnocení mikrobiologie, jakosti, kažení) byla nyní zaznamenána pouze jednotlivá zjištění:

- opakovaně zaznamenán nedostatek - výskyt hniloby a plísní viditelných prostým okem u zeleniny a brambor;
- u zmrzlin bylo zaznamenáno překročení povoleného množství mikroorganismů *Enterobacteriaceae*;
- u brambor - hlízy naklíčené, hlízy poškozené, hlízy zelené, vady dužniny, suchá či mokrá hniloba;
- kažení OZ - výskyty hniloby, vady dužniny u jablek, zelenina povadlá;
- kůrka, povrch pečiva, vzhled pečiva, sensorika pečiva - povrch rohlíku nebyl křupavý, rohlík byl tvrdý, vzhled povrchu koláčů oschlý; u chleba - střídky nebyla pružná, nejevila známky čerstvosti,
- u složených potravin ze surovin rostlinného a živočišného původu zjištěny neodpovídající barva, či změněná chuť a vůně.

Byla zaznamenána porušení hygienických nedostatků:

- obal potraviny poškozen okusem hlodavců;
- na prodejním místě byly zjištěny stopy po činnosti škůdců, pavučinky a viditelný požer;
- opakovaně byly na stánku vystavované druhy OZ vystaveny nevhodným teplotním podmínkám v důsledku vystavení na přímém slunci.

Byla zaznamenána porušení správného způsobu prodeje, a to podmínek úchovy. Tzn. nesprávné dodržování chladicího řetězce, tj. uchování potravin při chladírenských teplotách u zboží, které tento režim vyžaduje:

- nevyhovující teplota skladování;
- nevyhovující teplota uvnitř výrobku;
- zjištěno přerušení chladicího řetězce.

Byly zaznamenány administrativní nedostatky:

- Neoznámení zahájení anebo předmětu činnosti u SZPI:

Nedodržení administrativní povinnosti provozovatelem potravinářského podniku (jakožto poměrně závažného nedostatku) bylo řešeno s kontrolovanými osobami zpravidla hned na tržišti bez nutnosti ukládání opatření k odstranění nedostatků.

Byla zaznamenána porušení sledovatelnosti potravin, tj. chybějící doklady o původu zboží či nabývací doklady:

- Nový trend - druhý největší počet zjištěných nedostatků v roce 2017 (Po označování a obchodní úpravě). Kontrolami bylo odhaleno 68 případů nedostatků ve sledovatelnosti, když kontrolovaný prodejce nedoložil průvodní doklady k prodáváním produktům.

Byly zaznamenány další jednotlivé nedostatky:

- nenahlášení dovozu potravin z jiné členské země EU (nenahlášení zásilky dle vyhl. č. 172/2015 Sb.);
- nesplnění součinnosti (např. nezaslání nabývacích dokladů - potraviny vyhodnoceny jako potraviny neznámého původu).

Výsledky kontrol SZPI na farmářských trzích za období 1. 1. až 10. 10. 2018 – celá ČR

Během předemtného období 1. 1. až 10. 10. 2018 bylo navštíveno 198 farmářských trhů, přičemž SZPI tak v roce 2018 zatím zkontrolovala 99,5 % svých evidovaných (registrovaných) farmářských trhů. Více o počtech kontrol v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 – počty z kontrol v roce 2018

Rámec kontroly trhů →		Farmářské trhy
Data z kontrol ↓		1. 1. 2018 až 10. 10. 2018
1	Počet evidovaných trhů a tržišť v území působnosti našeho úřadu v roce 2016	199
2	Počet navštívených trhů a tržišť	198
3	Celkový počet kontrol - vstupů na trh, tržiště, i opakovaných	280
4	Počet zkontrolovaných provozoven (stánků)	1028
5	Celkový počet kontrol jednotlivých stánků - vstupů na stánek, i opakovaných	1127
6	Počet provozoven (stánků), které porušily právo	31
7	Z toho: porušená analytika u vzorků – počty	0
8	Z toho: porušené značení a obchodní úprava u vzorků – počty	12
9	Z toho: porušené cizorodé látky u vzorků – počty	0
10	Z toho: porušená senzorika u vzorků – počty	0
11	Z toho: porušená mikrobiologie, kažení a další jakosti u vzorků – počty	2
12	Z toho: porušená hygiena prodeje - počty	5
13	Z toho: porušené podmínky úchovy či skladování – počty	6
14	Z toho: chybějící doklad o původu zboží či nabývací doklady - počty	10
15	Z toho: ostatní porušení (např. registrace) - počty	5

Komentář k výsledkům:

Při kontrolách SZPI na farmářských trzích bylo zaznamenáno 12 nedostatků týkajících se označování a obchodní úpravy potravin. Jednalo se především o nedostatečně označené potraviny, např. povinné údaje u potravin nebyly vyznačeny v českém jazyce. U některých potravin chyběly povinné informace o obsahu látek způsobujících alergie nebo nesnášenlivost. OZ na stánku nebyly viditelně a čitelně označeny dle platné legislativy zemí nebo místem původu, třídou jakosti či odrůdou.

Z hlediska bezpečnosti potravin (Cizorodé látky v potravinách hodnocené v laboratoři) nebyla zaznamenána nevyhovující zjištění.

Při hodnocení výrobků senzorycky, při hodnocení mikrobiologie, jakosti a kažení byla zaznamenána pouze jednotlivá zjištění:

- výskyt hniloby a plísní u zeleniny;

- porušení jakosti u jahod – plody s místy nadměrnou vlhkostí, otlaky plodů.

V šesti případech byla zaznamenána porušení správného způsobu prodeje, a to podmínek úchovy. Tzn. nesprávné dodržování chladicího řetězce, tj. uchování potravin při chladírenských teplotách u zboží, které tento režim vyžaduje.

Z ostatních porušení bylo nejčastějším nedostatkem na trzích::

- chybějící doklady o původu zboží či nabývací doklady, tedy nedodržení povinnosti zajistit sledovatelnost potravin,
- neoznámení zahájení anebo předmětu činnosti u SZPI, nebo např. nenahlášení dovozu potravin z jiné členské země EU (nenahlášení zásilky dle vyhl. č. 172/2015 Sb.),
- nesplnění hygienických požadavků.

Výsledky kontrol SZPI na farmářských trzích v roce 2017 – statutární město Liberec

Informace o kontrolách jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3 – počty z kontrol Liberec

Rámec kontroly trhu →		Farmářské trhy
Data z kontrol ↓		1. 1.2017 až 31. 12. 2017
1	Počet evidovaných trhů a tržišť v území působnosti našeho úřadu v roce 2018	2 registrované
2	Počet navštívených trhů a tržišť	3
3	Celkový počet kontrol - vstupů na trh, tržiště, i opakovaných	16
4	Počet zkontrolovaných provozoven (stánků)	14
5	Celkový počet kontrol jednotlivých stánků - vstupů na stánek, i opakovaných	24
6	Počet provozoven (stánků), které porušily právo	3
7	Z toho: porušená analytika u vzorků – počty	0
8	Z toho: porušené značení a obchodní úprava u vzorků – počty	4
9	Z toho: porušené cizorodé látky u vzorků – počty	0
10	Z toho: porušená mikrobiologie, senzorika u vzorků, kažení u vzorků – počty	0
11	Z toho: porušená hygiena prodeje - počty	1
12	Z toho: porušené podmínky úchovy či skladování – počty	0
13	Z toho: chybějící doklad o původu zboží či nabývací doklady; nedostatky ve sledovatelnosti - počty	1
14	Z toho: registrace; neoznámení zahájení/předmětu činnosti - počty	0
15	Z toho: nesplnění součinnosti s inspektorem SZPI - počty	0
16	Z toho: porušená jakost u vzorků OZ či brambor – počty	0
17	Z toho: ostatní porušení	1

Komentář k výsledkům:

Z pohledu označování a obchodní úpravy potravin na trzích byly zaznamenány 4 nedostatky:

- Nedostatečné označení nebalených potravin – suchých skořápkových plodů
- Chybějící země původu u čerstvého OZ
- Nesprávná deklarace provenience u meruněk z východních Čech – Morava
- Nesprávná deklarace původu u jahod z Polska – Česká republika

Z hlediska komodit byly nejproblematictější - čerstvé OZ.

Z pohledu porušení hygienických nedostatků byla v jednom případě zjištěna nedostatečná ochrana potravin před kontaminací při prodeji nebalených skořápkových plodů

Z pohledu ostatních nedostatků byly zjištěny v jednom případě – čerstvé OZ - chybějící doklady o původu zboží, tj. nabývací doklady, tedy nedostatek ve sledovatelnosti potravin. Dále k nebaleným suchým skořápkovým plodům nabízeným k přímému prodeji, které byly rozbaleny z původních obalů za účelem prodeje spotřebiteli jejich část, nebyly k dispozici původní originální obaly nebo původní originální etikety nebo jejich kopie, na kterých by byly uvedeny povinné údaje, zejména však údaj o datu použitelnosti, datu minimální trvanlivosti, popř. údaje o složení výrobku, informace o přítomnosti alergenů a informace o výrobcí potravin.

Výsledky kontrol SZPI na farmářských trzích za období 1. 1. až 10. 10. 2018 – statutární město Liberec

Informace o kontrolách jsou uvedeny v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4 – počty z kontrol Liberec

Rámec kontroly trhů →		Farmářské trhy
Data z kontrol ↓		01. 01. 2018 až 10. 10. 2018
1	Počet evidovaných trhů a tržišť v území působnosti našeho úřadu v roce 2018	2 - registrované
2	Počet navštívených trhů a tržišť	3
3	Celkový počet kontrol - vstupů na trh, tržiště, i opakovaných	6
4	Počet zkontrolovaných provozoven (stánků)	6
5	Celkový počet kontrol jednotlivých stánků - vstupů na stánek, i opakovaných	7
6	Počet provozoven (stánků), které porušily právo	3
7	Z toho: porušená analytika u vzorků – počty	0
8	Z toho: porušené značení a obchodní úprava u vzorků – počty	2
9	Z toho: porušené cizorodé látky u vzorků – počty	0
10	Z toho: porušená mikrobiologie, senzorika u vzorků, kažení u vzorků – počty	0
11	Z toho: porušená hygiena prodeje - počty	0
12	Z toho: porušené podmínky úchovy či skladování – počty	0
13	Z toho: chybějící doklad o původu zboží či nabývací doklady; nedostatky ve sledovatelnosti - počty	1
14	Z toho: registrace; neoznámení zahájení/předmětu činnosti - počty	0
15	Z toho: nesplnění součinnosti s inspektorem SZPI - počty	0
16	Z toho: porušená jakost u vzorků OZ či brambor – počty	0
17	Z toho: ostatní porušení	0

Komentář k výsledkům:

Z pohledu označování a obchodní úpravy potravin na trzích byly zaznamenány 2 nedostatky. Šlo o nevyznačení, tedy o chybějící zemi původu u čerstvého OZ.

Z dalších nedostatků byl potom zaznamenán pouze 1x chybějící doklad o původu.

S pozdravem

Mgr. Jaroslav Stross
pověřen řízením Odboru kancelář úřadu

